

Felvidéki Híradó.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Herceg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ő királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztályának közlénye.

Előzetesi ára:
Egész évre ..... 3 ft. — kr.
Fél évre ..... 1. — 50.
Negyed évre ..... 80.

Felvétel szerkesztők:
VÖRÖS FERENCZ és NAGY ISTVÁN.
A lapeszmélettel és illető közleményekkel kérjük Turóc-Szt.-Mártonba küldeni.
Megjelenik minden **vasárnap.**

Hivatás hirdetések díja:
100 szög 2 ft., ezentúl minden megkezdett szász szöng 50 krral több.

Háborús hírek.

Europa forrongásban van. Lázás gyorsasággal készülnék a hatalmak, hogy egyiket se találja készületlenül a netán kítőró háború. A népek ezrei rettegve lesik a hatalmasságok elhatározásait félve néznek a jövő elé, mely lángba boríthatja az országokat.

Az ösztönkedések hatása érezhető a köztét minden térén, de érezhető különösen az ipar és kereskedés térén, mert senki sem akar kockáztatni; a tőkepenzes pedig a bizonytalan jövőtől való félelmében tartózkodik a befektetésektől.

A helyzet napról napra változik, s majd háborús, majd békes kilátásokat nyújt.

Vitézkünk is élénk megbeszélést tárgyalt képezik a netán kítőró háború esélyei s kiké a maga szempontjából iparkodik azokat magyarán.

Nem a mi hivatásunk a háborúval kapcsolatos érdekeket mérlegelni, de kötelességünk rámutatni azon határnyokra, melyek az amúgy is felzárkott kedélyek mellett az aggodalom szításából származnak.

Beszélik a felvidék különböző pontjain, hogy egyes pénzintézetek betéteit rohamosan mondják fel az emberek, hogy szeretik más, több biztonságot ígérő intézeteknél helyezték el pénzeiket.

Nem kételkedünk kimondani, hogy ez csak rosszkaratú félrevezetés eredménye s hogy egyesek felhasználva az általános rémületet, a hazai s közérdekkel semmi tekintetben meg nem egyező célokat kívánnak szolgálni.

Bizonyára senki sem kívánja különül a háborút s azok, kik már annak hírekből is nasznot kívánnak látni, oly veszélyes játékok őrnek a nép jóhiszeműségével, mely minden

körülmények között megboszulja magát.

Általános a panasz a nehéz viszonyok miatt, s hová jutunk, hová jut a szegény nép, ha egyesek még mesterségesen is iparkodnak a közállapotokat nehezíteni. Veszélyes játék ez, melynek következményeit nem egyesek, de mindnyájan meg fogjuk érezni. Megrendül a hitel, meglazul a munkakétség s az emberek nem tudnak megfelelő kötelességeiknek, melyvel hazájuknak s öveiknek tartoznak. Pedig a nehéz idők éppen arra intenek, hogy egyesült erővel munkálkodjunk közre, hogy a megpróbáltatások között is megőrizzük nyugodtságunkat.

Azért legyünk óber és kísérjék figyelemmel a dolgok folyását, nehogy lelkiismeretlen emberek tökéletlenül a háborús hírekből s ezt oly észre használják fel, mely ellentétes a hazai érdekekkel.

Különösen felhívjuk a hatóságok figyelmét a büntös üzemekre, legyenek őrök a haza szent ügyének s az igazság kezével sújtásuk azokat, kik a haza közjára ellen törnek.

A vegetarianismusról.

A teetotalok száma egy milliónál többre rúg. A »teetotal« elnevezés »totally« szóból származik, mely tökéletet jelent, mely fogalmat a »teetotal« szó erősen fejezi ki, s azt jelenti, hogy egészen, teljesen, tökéletes. A teetotalok megesküdtek, hogy egy cseppet sem isznak; s másnak egy cseppet sem öntenek. Azon ezelt tartják szemük előtt, hogy az alkohol csak a gyógyszerterába szorítottassék, s azt követelik, hogy az állam az alkohol elarusítását tiltsa be, s ezt csak orvosi megrendelés folytán a gyógyszerterában engedje meg. E cél elérése végett a parlamentben,

hol nagy számmal vannak képviselve, legközelebb azon indítványt léptek fel, hogy minden város s minden község a saját kerületében azon joggal ruháztassék fel, hogy a teetotalok elvét, mely az alkoholt a gyógyszerterába való szorításából áll, keresztül vihesse. Ezen indítvány támogatására a parlamentbe egy másfél millió név aláírással ellátott kérvény nyújtott be, s egy kétszázhatvankilenc legnevezetesebb angol orvos által aláírt nyilatkozat bocsátott ki. A teetotalok milliói az emberi hivatás minden osztályában feltalálhatók s az ő megbecsülhetetlen érdemök abban áll, hogy általában megdönthetetlenul bebizonyították, miszerint az ember hivatászerű foglalkozásában magát az alkohol legkisebb élvezete nélkül is ép s egészségesnek, életvidámnak s kedélyesen érezheti. Leginkább pedig a hadseregben és a tengerészetnél, hol nagy számmal vannak képviselve, azon bizonyítékot nyújtották, hogy békeidőben úgy, mint háborúban minden fáradságot könnyebben állanak ki, és hogy kevésbé vannak a különböző betegségeknek kitéve, mint a többi katonák. Az előtetel, hogy az alkohol az embert erősíti, azon békés hatásban leli magyarázatát, melyet az agyvelőre gyakorol. Az alkohol senkit sem erősít s csak a lankadság érzetét elűzi. De a lankadság érzete biztonsági szelepe gépszervezetünknek. Ki a lankadság érzetét alkohollal elűzi, hogy tovább dolgozhassék, hasonló ahhoz, ki a biztonsági szelepet elzárja, hogy a gépet túlságosan fűthesse. Azon tévelynek, hogy az alkohol a fáradsat erősíti épen a nagyszámú népszámlára nézve súlyos következményei vannak. A szegény nép, melynek jóvedelme az emberi életentartásra úgy sem elegendő, ezen tévely által teljesen félrevezettetik, mert jóvedelmének nagyrészt az alkoholos italokra adja ki, a helyett, hogy tápláló eledelre fordítsa, mely egyedül erősíthet nehéz munkájában. Sokan továbbá azt állítják, hogy ők az alkoholt nem az erősítés kedvéért, hanem a szőlő és az

árpa nedvét csak élvezetből isszák. Hogy finom borból egy pohár, igen jó ízű, ki tagadná azt?! De egy pohárért drága az ára. Az alkoholos italok élvezete által épen azon tápszerek utáni vágy gyengül, teljesjen eltompól, melyek a romlatlan izlésű s egész egész embernél a legfőbb gyönyört idézik elő, ezek csukorteljes gyümölcsök s általában minden édes eledel.

Azon férfú, ki az alkoholdévezéséről lemond, gyermekéhez hasonló étvágyat nyer. És ekkor az egészséges osztán a fiziologiának eredményeivel nagyobb összhangban van, mert meg van állapítva, hogy a csukor az izomereinek forrása. A világ minden népének nyelvén az édes szó egyáltalán kellemes jelent. Ha valakinek az édes többé nem kellemes, ez csak abnormalis állapotra mutat. Ilyen állapotban az iszások. És mindazokat iszásoknak jelzem, kik rosszul érzik magukat, ha mindennap valaminő alakban, mint bort vagy mint söröt, alkoholt nem érzik be szervezeteikbe. Az iszásoknak étvágya kizárólag csak a hús eledelre irányul, és a vegetáriánusoknak igazuk van, midőn azt tanítják, hogy az alkoholt és túlságosan húsok élvezete egymással teljes összhangban áll.

Távolítsuk csak el az alkoholt, akkor e túlságos hús évs önönmagától marad el. A nőknek és gyermekeknek, kik nem isznak alkoholt, nincsen nagy vágyuk hústápszert utáni. A nőknek kávévársága édes sütemények mellett, nem különben a gyermekeknek nyalánk természete egy egészséges osztónak a nyilvánulása, mely a sörvő családoknak asztalán semmi kielégítést sem talál.

Az alkohol leginkább megengedhetőnek tűnik fel bizonyos alkalmakkal, mint kivétel gondázó szer a lelki örömek felébresztésére. E megengedhetlen sajátságú színt az említett békés hatason alapszik, melyet az agyvelő gyakorol. Azon agyvelőműködés t. i., mely a beálló bérnalásnál első sorban gyengül, az éles ítélő, a bíráló tehetőség. Ennek következtében a bírálat békéből kiszabadulva, a kedély fölével.

TÁRCSA.

A törvénykezési párvialadokról.

Írta: Dörtsék Gyula.

Napilapjaink hivatottában sürin olvasgatunk »paros viadalok«-ról. Alig mulik el nap, hogy egyesek ne állnának a gyilkoló cső elé, vagy ne szállnának a becsület privilegizált gyepreder karddal kezökben szokásból vagy szükségből. Szinte meg-meghulne ereinkben a vér, ha nem volnának szerencsére Komjáthi-féle embereségek, szőlid pisztolyok és batorságnak okáért az első vért bugytorító harcizások. Persze, vannak azután szörnyen komoly duellumok is. Meganynyi fajtái azonban e »társadalmi rakfenek«-nek mint a hogy a párbajt száltemben nevezik ma nap csak önként — majd azt mondtam, hogy passzióból — és sutyomban esmalódnak s ha lefolytak, ritkán van az államügyészek is teendője. Nem úgy volt azonban a lovagi közpökonben (A mi korunk csak lovagias tud és akar lenni). Akkor nem két külön úton hajtottak elő a küzdendők, nem is hajnalban esett meg a baj, s különösen nem első vérg hősiességük a küzdőfelek. Nyíltan, nem önhatalmilag és törvényen kívül vagy annak ellenére, a törvényszék színe előtt, megállapított szabá-

lyok szerint kellett akkor küzdeni. Igaz, úgy mondják, hogy mostanság is kell. Mert a jó szokások és a társasági illem úgy hozták magokkal. Nézzük hát: mik és hogyan okozták a multban a kötelező, a megengedett, a törvényes párbajt, vagy — elfogadva Pesty Frigyes jól indokolt elnevezését — mik okozták a bajvívást.

Hogy erre feleletet adhassunk, tudni kell, hogy a középkorban az isteni gondviselésnek közvetlenül intéző befolyást tulajdonítottak az emberek esceledekre. E befolyás többé — kevésbé megfelelő intézményekben nyilvánul. Így különösen az igazságszolgáltatásnál, hol az isteni szándék nyilvánulása, az isten közvetlen beavatkozása foelül elismertett. E felgóság s ordaliak, vagyis istenítéletek intézményében látható kifejezést nyert. A középkori igazságszolgáltatásban és törvénykezésben ugyanis irányadó elv volt, hogy döntson az ügyek felett az isten akaratára. Az isteni szándékra történt tehát hivatkozás. De az isteni szándékot ismeri kellett. Módoakat kutatnak tehát, hogy az isteni akarat nyilvánuljon. Az ezen módok szerinti eljárás voltak az ordaliak, melyek tehát az isteni szándékra való utalásból keletkeztek.

Kétségtelen, hogy az ordaliak a középkorban érték el legmagasabb kifejlődésüket. Eredetök azonban igen régi. Pesti Frigyes

szerint az ordaliak eredetök az emberiség történelmének kuszóbból veszik. Szinte a görögök az ordaliak legszokásosabb nemét, a tűzpróbát ismerték és alkalmazták. Plinius megemlíkezik egy Fucica nevű szüzlöt, ki szüzességének igazolására fogadta, hogy szitával vizet merit a Tiberisből és Vesta templomába viszi, s e fogadást teljesíti. Az indusoknak a tűzes vas szerepelt. Pesti Frigyes állítja, hogy a népek mindenütt közvetlenül az általok istenként imadott lényről, vagy tárgyról várták az igazságszolgálatat. És e körülmény azt is bizonyítja, hogy az ordaliak nem keresztény hanem pogány eredetűek.

Az ordaliak igazságszolgáltatásának két főbb nemét különböztetheti meg t. i. az eskütételt és az isteni ítéletet. Ez utóbbinak két főbb neme volt: a tizespróba (a forró víz és tizes vas próba) és a bajvívás. Megjegyzendő, hogy úgy az eskütételt mint a tűzpróba és bajvívás szükséges olyképpen állott elő, hogy egyetemesről foel volt az isteni szándékra való utalás, másrészt az egész népnek a fennforzó ügyre nézve meggyőzése. Azért életbe léptettek oly pregnans bizonyító eljárást, mely a népet lebilbiliszeje s tiszta szemléltre alapított ítéletet ki is erőszakolja. S e tekintetben az ordaliak meg is feleltek a feladatnak. A ki ugyanis elesett a viadalban, vagy a forró víz és tűz kezét s

testének egyéb részét megforrázta, arra nézve ad hominen demonstrálva volt, hogy úgy igazságon és véglegesen eldöntött.

Szóljunk az eskütételtől s az isteni ítéletek két főneméről, a tűzpróbaról és bajvívásról külön-külön.

Az eskütételt germán eredetű. A germánok a kölesön kezeséget, t. i. hogy rokon és tars ügyét kölesönösen védteik törvényszéki peres ügyekben éppen úgy használták, mint egyszerűen a magán boszú megtorolásánál. Ez alapon fejlődött ki az ordaliak eskütétel, mely szerint t. i. a vádlottal megjelent rokonok és barátok megesküdtek, hogy a vádlott azon büntöl, melylyel terhelhetik, tiszta és egyszerűen az istenítélet, hogy a vádlott esküjének hitelt adnak. És az eskü elég volt. Kit egy csapat esküjével vagy fegyverével védeni kész volt, az ártatlannak nyilvánították. Legtöbbször 12 volt az esküvők száma. Ezeknek megválasztása nem mindig volt a vádlott joga. Az eskütétel, mint bizonyítási eljárás, később az egyház is szentesítte. Ez időtől fogva imák, szertartások, áldások kíséretében történt.

Gyakoribb volt a tűzpróba és a bajvívás. A tizes vas és a forró víz próbaja oly formán történt, hogy p. o. egy forró üst fenekére egy golyó tétetett. A vádlottnak meztelen kézzel kellett azt kihúznia. Nagy meztűsített vasat tartott a vádlott,

Ezért lesz ilyenkor az ember rendszeren öszintebb azon közműveltség híven: in vino veritas. (borban az igazság) mely közműveltség mindig igaz marad, ezért lesz gondtalan és életvidám, mert az őt fenyegető bajt s veszélyt nem látja tisztán.

Mindenek felett azonban az alkoholként bénító hatása abban nyilvánul, hogy a fájdalomérzetet, leginkább pedig a legkeserűbb fájdalomokat, u. m. a phisikaiakat, s a gondot és búbanatát eltompítja. Innen van az a vidám hangulat, mely az ivó társaságban uralkodik. Azonban szeszese italok által soha senki sem válik széleselmű. Ezen bálványimánomiatok alapján, és szintén csak az említett bénító hatásnak követhető: a mily mértékben saját az önbírálat, annyiban emlékedik rajtunk énkünk tetszelgése és szépítése. Mindezek felett pedig nem hagyható figyelmen kívül azon veszély, melyet az alkohol élvezetnek ezen, leginkább megengedhető kútforrása is maga után vonz. T. i. mérték-telenség veszélye.

(Folyt. köv.)

Felhívás.

A nagy-m. k. honvédelmi miniszterium f. évi Február 5-én 375. é. n. sz. a. kelt rendleteke kapcsán ezennel közzhírre tétetik a következő felhívás:

A népfelkeltésről szóló 1886-iki évi XX-ik törvénynek 9-ik §-a akként intézkedik, hogy a népfelkeltés tisztjeit, magyar állampolgárok közül O. császári és apostoli kir. felségére nevezni ki a honvédelmi miniszter előterjesztésére, a ki azokat már béke idejében évről-évre kijelöli.

Mielőtt a népfelkeltés rendes összeírása fogantatásittánál, a honvédelmi miniszter névze ép oly fontos mint szükséges, hogy általános áttekintést nyerjen azon állampolgárok felül, kik a felállítandó gyalog és lovas népfelkeltés osztagoknál tiszti helyek betöltésére annak idejében számításba vehetők lesznek.

E tekintetben a honvédelmi miniszter a népfelkeltés kötelezettségnek alávetett volt tisztjeire (beleértve a hadbírákat, orvosokat, kezelő, illetőleg csapat-számviselő tisztjeit) továbbá azon tisztjelöltekre és hadapródokra, kik rendfokozatukról, illetőleg hadapródi kitüntetésük körül az 12 évi védőkötelezettség teljesítésére után, vagy harmi más nem kényszerítő indok folytán önként lekötöztek, nem különben a volt egyévi önkéntesekre, valamint katonai szolgálatban nem állott oly állampolgárokat számít, kik kifogástalan jellemű és műveltségűek, társadalmi állásuknál és nyilvános tevékenységük folytán, népfelkeltési tiszti helyek sikeres betöltésére alkalmasoknak ítélik.

A honvédelmi miniszter az itt megjelölt minőségű állampolgárokat annak is inkább számít, miután saját jól megfontolt érdekeikben felelősen a népfelkeltés felhívása esetében az alakítandó népfelkeltési csapatoknál inkább tiszthelyeken, mint rendfokozat nélküli köznépfelkeltők gyanánt alkalmazásnak.

Míthogy azonban a város területén tartózkodó ily állampolgároknak előleges tájékozás czéljából megkövetelt hivatalos összeírása egyelőre, t. i. az épen kiadás alatt lévő »Népfelkeltési« törvény végrehajtási utasításra vonatkozó intézkedések rendszeres, tehát huzamosabb időt igénybe vevő előkészítési jelentékenny nehézségekre ütközik, emellett a bár jelentéskére a törvény értelmében ez idő szerint még senki nem köteleztető — mégis az illető egyének érdekében felelősen, hogy a jelzett czéltól önként jelentkezőknek.

Ehhez képest felhívának mindazon a város területén állandóan tartózkodó és a népfelkeltés kötelezettségnek alávetett állampolgárok, kik mint a tisztjei, tisztjelöltek, hadapródok, és egyévi önkéntesek, továbbá, kik mint a katonaságnál ugyan nem szolgáltak, de általános műveltségű, megfelelő társadalmi állású és tekintélyű egyének, a népfelkeltés felhívása esetében tiszti minőségben alkalmazhatni óhajtanak, miszerint ez iránt folyó évi február hó 20-ig a város polgármesterénél Felhívásban jelentkezőknek, megjegyeztetvén, hogy a kezdetben idézett törvényes határozat alapján a jelentkezőknek népfelkeltési tiszti helyekre való előjegyzése, a honvédelmi miniszterrel illel meg.

Azon czélból, hogy a tiszti, tisztjelöltes, vagy hadapródi minőségben nem szolgált jelentkezőknek alkalom nyújtsanak a népfelkeltési tiszti minőségben őket megillető kötelezettségekkel szembe, és gyakorlatilag lehetőleg megismerkedni, a honvédelmi miniszter az általa kijelölendő azon jelentkezők számára, kik csapat-szolgálatra beoszthatók lesznek, külön, rövid tartalmú tanfolyamot fog összeállítani, és az abban önként részt vettek, kik megfelelnek csapat tiszti alkalmazásra, előjegyzésbe vétetni.

A jelentkezők által a jelentkezés alkalmával személyesen, vagy írásban a következő adatok lesznek közlendők: és pedig:

- 1) A jelentkező neve.
- 2) Születési éve.
- 3) Állandó tartózkodási, vagy lakhelye.
- 4) Polgári foglalkozása.
- 5) Esetleges kivánság a népfelkeltésről való alkalmazására (beosztásra) névé.
- 6) A felavatásuk (besorozásuk) és esetleg a közös hadsereg tartalékából (alomanyából) a honvédséghez való áthelyezésük, továbbá a hadseregből vagy honvédségből kilépésük (végelbocsátásuk) éve.
- 7) A közös hadseregben vagy a honvédségben (csendőrségben) a kilépés (végelbocsátás) alkalmával viselt rendfokozat, valamint a csapatost (hatóság, intézet stb.) melynél az illető szolgált.

Remélhető, hogy ezen a népfelkeltési kötelezettség alá eső és a népfelkeltési tiszti állás elnyerése után törekvő állampolgárok érdekeit oly közelről érinti ezen felhívás, mint számosiban jelenteznie fognak.

Kelt Székesfehérváron, 1887. febr. 9-én.

Ocsovsky Vilmos,
polgármester.

Névsora

A Magyarországi Kárpátgyűlésűlet herceg Coburg Gothai Párizs kir. fenségségének védnöksége és méltóságos Pék Antal tiszteletbeli elnöksége alatt álló »Szittnya« osztály tagjainak.

(Folyt. köv.)

Rendes tagok:

Lebozky Gyula akad. tanár Székesfehérváron
Libertiny József kir. járásbíró Korpóna

Staats- und Rechtsgeschichte; Mayer Frigyes: Geschichte der Ordalen insbesondere der gerichtlichen Zweikämpfe in Deutschland; Lingard: Angolország története; Buckle Tamás: Angolország művelődéstörténete; Canto: Világörzténetek ideológiai kötetek; Hazai írások művei; Bartal: Commentaria ad historiam status iurisque publici Hungariae; Botka Tivadar: De deullis. Endlicher: Rerum hungaricarum Monumenta Arpadiana; Fehér Codex Diplomaticus-A. Fessler magyar történeti nagy műve; Frank Ignác ideológiai műve, főleg pedig ily című műve: A közigazgatás törvényei. Kovacsik: Formulae solemnes; Pauley Tivadar. Büntető jogtan. Pray: Historia Regum Ung; és Annales; Szemenyics Pál; Tóth Lőrincz: A párbaj; Theiner; Memento Hung. Es főleg: Révész Imre értekezése az »Uj Magyar Múzeum« 1858. évf. I. kötetében és Pesty Frigyes nagybecsű akadémiai értekezése: A perendő bűnvádak története Magyarországon. Ez utóbbi műveléi egyrészt az összes ideológiai műveket, másrészt a hazai eljárást a bűnvádak körül igen tüzetesen ismerteti és a külföldi eljárásokról is nemesek hű képet nyújt, de azokkal a hazai módokatól folytonosan összehasonlítja.

(Folyt. köv.)

mezítábl volt kénytelen átmenni izzó vasrudakon, vagy két égő farakos közt a langok között. A próbák kiállása után a keznek és lábak bepólyáztattak s harmadnapra megnezetvén, ha épeknek, sértelemeknek találhattak, a vadlót fölmentették. Szokásos volt az is, hogy a vadlót és vadlótalt szentelt kenyér vagy sajt darabot elnyeltek, s a kinek törkény maradt, az bűnösnek nyilvánították. A boszorkánysággal valórdít pedig folyóba vetették, s ha el nem merült, bűnösül jelentették ki őt.

Egyik legfontosabb neve volt az ordálaknak a bájvadás. Ez különösen hazánkban igen elterjedt volt. Ere s általában az ordálai igazságszolgáltatásra vonatkozólag egész irodalmat tesznek ki a hazai és külföldi írások művei. A mennyiben a középkorban minden keresztény nép intézményének közös keresztény jellege volt, az ordálak is nagyban azonos eljárások s módokozatok közt folytattak, s az ezen kérdéssel foglalkozó művek is közös fellegfoglalás alapján állanak. Külföldi írások erre vonatkozó nevezetesebb művei a következők: Stein L. Geschichte des französischen Strafrechts und des Processes; Zöpll dr. Deutsche Rechtsgeschichte; Quitmann Antal: Die älteste Rechtsverfassung der Bajuwaren; Schlichtegroll: Gerichtliche Zweikämpfe; Otto József: Geschichte des Zweikampfs; Warnkönig: Französische

Loh (Cserey) Ede építész Besztercebánya
Margóczy János győztes Székesfehérváron
Marschalkó Gyula kereskedő Székesfehérváron
Matray Ede zenetanár Székesfehérváron
Matray Mihály gazdaság Velenecén
Dr. Medveczy Samu ügyvéd Zólyomon
Méhner Gusztav tanár Székesfehérváron
Mihály Gyula m. k. számtiszt Pécsen
Molnar Sándor kereskedő Pécsen
Molnar József vár. árnyag Székesfehérváron
Mallay Mihály m. k. számtiszt Pécsen
Nagy Lenke földbíró Visegrádon
Nedeczky Árpád szolgabíró Korpóna
Nikl János akad. tanár Székesfehérváron
Neurath Antal fodrász Székesfehérváron
Nyitrai László földbíró Székesfehérváron
Nigris János m. k. számtiszt Pécsen
Ocsovsky Vilmos vár. polgármester Pécsen
Osztróluetzky Gyula lyc. tanár Pécsen
Oszwald Richard plebanus Teplán
Pachmayer János m. k. pénztárnok Székesfehérváron
Pachmayer Ottó érdező Székesfehérváron
Papp György banktiszt Székesfehérváron
Pauer János akad. tanár Székesfehérváron
Pelachy Ferenc k. telek. tiszt Székesfehérváron
Pischi Samu földbíró Székesfehérváron
Plachy Bertalan kir. tanaos Székesfehérváron
Pleva József iparos Székesfehérváron
Pöschl Ede m. k. bányatanácsos Székesfehérváron
Pöschl Vilmos m. k. akadémikus Székesfehérváron
Rejtő Karoly iparos Székesfehérváron
Rösch Adolf akad. segédtanár Székesfehérváron
Richter Gusztav tanár Székesfehérváron
Ribay Samu vár. tanaos Székesfehérváron
Regéczy Ándor akadémikus Székesfehérváron
Reisz József vasuti főnök Székesfehérváron
Rákóczy Samu bányamérnök Székesfehérváron
Rombauer Emil gym. igazgató Székesfehérváron
Révy Ferenc tanár Székesfehérváron
Sch. le Istvan m. k. fémkémleszt Székesfehérváron
Dr. Schenek Robert m. k. bányatanácsos Székesfehérváron
Schiller Gábor m. k. postamester Székesfehérváron
Schiller János körjegyző Székesfehérváron
Schmidt Ferenc tak. pénzt. tiszt Székesfehérváron
Schulz Endre lyc. tanár Székesfehérváron
Schulzer Ádám mérnök Székesfehérváron
Schuster Lajos vár. alkaptány Székesfehérváron
Dr. Schwarz Otto akad. tanár Székesfehérváron
Schwott Lajos kereskedő Székesfehérváron
Seidl Ágoston bank tiszt Székesfehérváron

HIREINK.

Árvából. Trefort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszter O. Nagyméltóságát f. hó 7-iken, születése hetvenedik évfordulója alkalmából az alsó-kubini állami, elemi- és polgári iskola tanterületét sürgönyileg üdvözölte.

Árvamegye közigazgatási bizottsága Szarmcsenyi György alispán előnkölte által f. hó 7-én ült tartott, melyen a szokásos jelentések előadtak s néhány fontosabb ügydarab elintéztet nyert.

F. hó 2-an Árva-Váralján Csereyenk a Nándor uradalmi tanító sikeres hangverseny rendezett tanítványaiá. A műsor a következő volt: 1. »Euryanthe« (Overtura) Weber. Előadta két növendék zongorán. 2. »Néma-játék«. Előadta az iskola növendékei. 3. »Loreley«. Síchertől; énekeltek a növendékek. 4. »Minut«, Waldteufel. Előadott zongorán. 5. »Szerlemdal«, Hausertől. Előadott zongorán és harmoniumon. 6. Tiszta-ág, rondás-ág, Székástól, szavalta egy növendék. 7. »Romancer«, (Normából) énekelte az ifjúság. 8. »Alomdal«, Hausertől. Előadott zongorán és harmoniumon. Végül 2 zongorán játszottak Strauss egyik indulóját. — Ugy az énekrészek és szavaltokat mint különösen az ügyes zongora előadása szép számmal egybegyűlt közönségnek tetszésével találkoztak. A hangverseny a jótékonyságnak anyagi segélyt, a derék tanítónak pedig erkölcsi elismerést szerzett, mely kitünő zenei jártassága és lelkes, meretes buzgalomával méltán meg is érdemel.

Scholtz Otto urat, az Arva uradalom főördömeztérét mély gyász érte. Edes atyja Lublón jobblétre szenderült. A pótláhatatlan vesztéség annál inkább sújtotta az ördömeztér urat, mert az időszertint ágyban fekvő beteg és így akadályozva volt hön szerettetett atyja végteszékenység megjelenni. A közrészvét vizsgálata mély és nagy bánatában.

Árvamegye törvényhatósági bizottsága február hó 16-án rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1) Főzsi

dasók — 3) A nagyméltóságú közmunka- és közlekedésügyi m. kir. Miniszter kinevezéséről szóló értesítés. — 4) A központi választmányba hiányzó egy tag pótlás megválasztása.

Alsó-Kubiban, f. évi február hó 20-án a városi szálló nagyertermében az alsó-kubini polgárság táncmulagorog rendez. Személyleg 1 frt. Családjegy 2 frt. A tiszta jövedelem az alsó-kubini szegény iskolás gyermekek fellegyelésére fog fordítottani.

A trszentani műkedvelők társasága f. évi február hó 20-án az ottani kisdékvő-intézet javára jótékony czélt színi előadást rendez. Színe kerülnek: 1. »A párbaj«, Porzolt Kálmántól. Részt vesznek az előadásban: Perényi Irén, Matyuga Vilma, Richik Alajos, Mattha-sovszky Elek. E magyar színi darab után részben mások előadnak egy német, majd egy név nyelvet ír vigjátékot. Az előadás téneg fogja követni. Erre jegyek külön váltandók és pedig személyenként 1. családonként 2 forintjával. Örömmel hozzák tudomásra ez estélyi híret, mint a mely bizonyítja, hogy a társadalmi élet nemes irányban való megeléknítésre Árvmegyét mind három nevezetesebb városban kultiválták. De az eszméltatás kapcsán az összehasonlítást is meg kell tennünk, melynek eredménye, hogy a székvárosban: Alsó-Kubiban és a Námestőnt tartott dalestélyek, hangversenyek és felvasolós-estélyek kizárólagosan magyar jellegűek.

Ma, február hó 13-án tartatik meg az alsó-kubini állami polgári iskolai tanterület által rendezett felvasolós-estélyek közül a második a következő érdekes és változatos programmal. 1) Erkel »Hymnus«, éneklé a dalegyesület. 2) Vörösmarty M. »A vén cigány«, szavalja Kis ély István. 3) »Magyar népdalok«, Kralik Irma k. a zongorakísérete mellett éneklé Tholt Mariska k. a. 4) »A fényszécsél«, felolvassa Divygy Gusztav. 5. Boldis J. »Vadászdal«, éneklé a dalegyesület. 6) Wagner R. Nyitány »Tannhäuser«-ból, zongorán előadák Szarmcsenyiné. Marsovszky Sarolta uró és Eder Róbert. 7) »Magyar népdalok« férfi karra alkalmazta Boldis Ignác, (Kék népdalok... és Koppogás a csizmám...) éneklé a dalegyesület.

Liptóbol. Halalozas. Jóvv. Fancsali Joób Elekné szül. Kubinyi Annának rövid ideig tartó betegsége után 85 éves korában meghalt Proszéken, Liptó megyében. A meghalodogult hült tetemei február 2-án tetették örök nyugalomra.

A liptósztmiklósági evang. hitközség által rendezett konvent bál f. évi február hó 2-án tartatot meg Liptósztmiklósán a »Fekete sas« szálló nagy díszteremben. Ugy az előelő közönség, mint a polgárság nagy számmal jelent meg és egészen megtöltötte a tagas helyiségeket. A jelen volt hölgyek közül a következőket említjük fel: Asszonyok: Vítális Péterné, Mikó Károlyné, Szent Iványi Gézané, Dr. Hoffmann Adolfiné, Balló Lajosné, Balló Péterné, Özv. Lokesánszky Béláné, Özv. Haluska Jánosné, Kiszely Kálmáné, Dr. Lang Józsefné, Penkala Ferencné, Schuchátr Jánosné, Bodiczky Danielné, Szotdola Józsefné, Porubszky Danielné, Palka Sámuelné, Trnovszky Józsefné, Hoffmann Jánosné, Friedemann Vilmosné, Ruppeldt Károlyné stb. Leányok; Matuska Olga, Szent Iványi Mathild, Szágán Mariska, Kaiser Mathild, Balló Ilona, Etelka és Maggit, Veszter Emilia Tátrafuredről, Palka Juci, Trnovszky Lydia, Porubszky Anna, Balló Anna, Hoffmann Mariska, Kreho »Beatrix«, Kosztolny Mari, Palka Lydia, Visnyovszky Antonia, Kiszely Berta, Folkmann Hermína, Palka Ilona, Palka Mari stb. Az első négyest 42 pár táncolta s a kitünően sikerült mulatság csak reggel 7 órakor ért véget. Vájon a hitközség az anyagi eredménnyel meg van-e elégedve vagy sem, azt nem tudom; azt az egyet azonban tiszta lelkiismerettel állíthatom, hogy Liptósztmiklósán már régóta nem volt ágost. evang.likusok által rendezett nyilvános mulatság, mely olyan jól sikerült volna mint ez. Ertem ez alatt ama örövendetes körülményt, hogy nemzeti-igény irányú tünetés nem fordult elő, sőt még annak látszata is nagy elővigyázattal kerül tetett. A szónórában hangzotattal számos hazafias felköszöntő fényes bizonyosságot tesz arról, hogy az ágost. evang. hitközség vezetői a hazának hű fiait és hogy a polgárság zöme szívesen csatlakozik hozzájuk.

Zólyomból. Wagner Mihály beszercebányai sárgarézmező, ki város jól ismert s hű polgára, a hazának buzgó fia volt, 13 gyermeke közül 3-at eltemetve, 10-et nagy koriek (egy már mint felmentelt pap meghalt) felnevelt, magyár szellemet oltva beléjük, január hó másik felében 70 éven felül korában meghalt. Kossuth L. nagy hazánkfiainak, kit szívesebben ismert, alig volt hibébb embere Beszercebányán, mint ő.

A beszercebányai jogász bál rendezése ez úton forró köszönetét nyilvánítja mind azoknak, kik fellépéseikkel a Felvidéki magyar köznevelési egyesület zólyomgyepei választmányának pénztárát a f. év február 1-én tartott jogászball alkalmával gyarapították. A jótékony adományok, melyeket a rendezőség ezennel nyilvánosan nyújtgat, a következők: Dr. Hunks L. 2 ft., Halvány L. 3 ft., Heinrich E. 8 ft., Mocz Kovács J. 3 ft., Berlicza F. 3 ft., Tilles F. 1 ft., Hulley D. 3 ft., Halassy Gy. 3 ft., Raitsis L. 1 ft., Wagner M. 2 ft., Szics István 1 ft., Báro Nyári Blandó 30 ft., Heend K. kir. tanácsos 3 ft., Kiskéri Tóth L. 3 ft., Jurányi A. 1 ft., Hulley S. 3 ft., Jevanszky S. 8 ft., Kohn B. 3 ft., Majovszky Vilmos 6 ft., Temlin Zs. 2 ft., Girtler A. 1 ft., Dr. Tilles B. 3 ft., Kontravics Titusz 1 ft., Drexler Frigyes 4 ft., Koszta J. F. 1 ft., Kreuz J. 1 ft., Markovics J. 1 ft., Szieber E. 1 ft., Spitz H. 3 ft., Tandlich Manó 1 ft., Leindörffer S. 3 ft., Stadler T. kir. tanácsos 1 ft., Scholz R. 6 ft., Dr. Krieser J. 1 ft., Dobrovics L. 4 ft., Csipkay K. 1 ft., Suhajda F. 3 ft., Dr. Kolczony E. 3 ft. összesen 128 ft. Azaz Egy-százhuszonnégy forint. — Ezen felülítések a Felvidéki köznevelési egyesület zólyomgyepei választmányának pénztárába beszedőlatá lettek. Beszercebányán 1887. év febr. hó 2-án.

A rendező bizottság.

(J—ch) Február 3-án Kíssné jótalomszolgálatok először került elő színe a f. év 10. r. p. 21 n. 6. című 5 felvonású dráma A. ut. Bourgeois és Derneroyól. A nagyhatalmú dráma megfigyelés kevés számú közönséget vonzott, pedig a jutalmazandó ugyanelek megérdemelné a pártolást, kivált ilyen alkalmakkal. Dacára ennek Kíssné a lehető legjobb nyújtott abból, a mit művészet egyáltalán nyújthat képes. A szerelme, az utulat s megvétel hatalmas szenvedélyei ritkán esztelentelek oly erővel s hűségrel, mint azt Kíssné Hortensia szerepében tette. Jót mondhatunk Hevessy s Kis alátámasztás is, kiknek játéka sok helyen elárulta a szorgalmat s a pótolhatatlan tehetséget.

Február 6-án a Furesa habórú című operettnek kellett volna színe kerülni, azonban Lorándy hírtelen berokkésde folytán a darabot le kellett venni a műsorról, s azt mással pótolni. Színe került volna Tündérlak Magyarháron; azért mondjuk volna, mert megtörtént az az eset, hogy a néhány főnyi közönség haza kellett küldeni, miután a napi kiadások egy nyolczada sem folyt be. Igazán rosszul esik ily dolgot constálni, de kénytelenek vagyunk vele, látva azt, hogy ily törekvő társulat, mint a jelenlegi, nem talál kellő pártolásra. Kíssné helyre pótolta a február 5-iki vesztését Vachot Imre népszínműt a Huszarcsinny, melyet 6. adott. Ez este egy kis szerepsere is volt, melyet valószínűleg Lorándy rekedsége okozott; szerepelt (André) Polgár sok egészéges humorral adta. Virág Marci szerepét, a jelzett Kíss helyett Bogó játszta. Bogó s Reiner Antonia (Borea) játékat s ennek a közönség tetszéssel fogadta s az utóbbiakat ismételtette is.

Február 8-án. Bogó lonka jutalmjátékoké Richelieu herceg Bajárt és Dumañoir 3 felvonású vigjátéka. A közönség szép számmal töltötte be a színházat, s zajos óvatlona fogadta kedvenceit, kinek az erkélyről virágcsokrot is dobáltak. Bogó lonka pályáját mi nálunk kezdte ez előtt két évvel, s ezen idő alatt annyit haladt, hogy hasonló szorgalom s tanulmány mellett neki ilyen szép jövőt lehet jósolni. A szeretőiék mindegyike látható örömmel a jótékony jászott, mit nemcsak a jutalmazó iránti sympatiájának, de a szép számú közönségnek is kell tulajdonítani; s mert hibba, jobb ám a közönségnek, mint az úres padoknak játszani.

Az utolsó vasárnap színlap egyik újdonságát e helyen is reprodukáljuk, adva azt szörül szóra, azon megjegyzéssel, hogy ily esték, Beszercebányán már más alkalommal is rendezteték, s rendszeren jól sikerültek. Nem csekély érdekességet fog e farsangi tréfának a megjelölés len kölesönözní, mely tréfás tartalmával hivatva lesz a hangulatot emelni. A színlap előleges hirdetése így hangzik: „Nagy álarcos bál álarcos metenekkel, tableauxkkal, coupletkekkel, fény négyes hangokra ut, quartettekkel fellüszereve fog rendeztetni a színházi igazgatóság által, február 21-én az alsó farsang uton napjának hetfőjén. A nagy plakátok részletesen fogják ismertetni az érdekes este műsora. Eglyőre annyit mondhatunk, hogy Farsangi Fánkocsmé alatt, pontban éjfélkor meg fog jelenni „Merours” az ó level hórdozóival, s a helyi

érdeklő humoros farsangi pikantériákat tartalmazó „Élez lap” minden egyes számát a felvidéki köznevelési egyesület javára elárusítandják; tehát egyttal jótékony ezáltal lesz összeköve, a sokat ígérő mulatság; rendelkezésére fog állani a t. közönségnek egy áltózó kabin, a hol azonnal alarozot és maszk áltönyöket eserdíhet pillanatnyi vagy óráig tartó szórakozásra, s szóval az igazgatóság, rendezőivel mindent elkövet, hogy a közönségnek rendkívüli mulatságos farsang utóját szerezzen. Nem csekély érdeme van ebben, a t. takarékpénztári igazgatóságunk anyiban, hogy egyrészt tekintve azt miszerint egy magyar szántársulat törekszik súlyos napján magán segíteni, másrészt ugyan ezen társulat, a felvidékek a felvidéki köznevelési egyesület javára feloldozza törekvéseit, mondhatni, jó indulatlag gondolkozik az ügy iránt, és nem törekszik megnehezíteni a szántársulat buzgalmát. Köszönet érte.

Iskolai ünnepekről. A beszercebányi m. k. állami felsőbb leányiskola f. hó 6-án magy. Trefort Agoston vallás- és közoktatásügyi miniszter úr születése napjának hetvenedik évfordulóján iskolai ünnepeket rendezett. Az ünnepeken Dr. Gerevich Emil igazgató a növendékek korához alkalmazott, szép és vonzó előadásban ismertette az ünnepelemek érdemét, közoktatásügyünk jeles bajnokának tettűs életét. Az igazgató beszédét megelőzőleg és utána is énekeltek a növendékek és szavaltók is voltak. E tanévben nevezett iskolánál — a mint halljuk — már három ízben rendeztek a most megtartottához hasonló ünnepeket. És ezt csak helyeselnünk kell, mert nagyjaink életével ismeretese tagadhatatlan nagy befolyással van az ifjúság munkálkodásának és hazaszeretetének fokozására.

KÜLÖNFÉLEK.

Pálva Lajos 17.ug. városi arvágyam és hó 5-én 74 éves korában Selmezbányán elhunyt. A boldogultnak temetésén nagy számú közönség jelent meg a esküvőgő hideg daczra. Béke lebezgen hamvai fölött!

Helyreigazítás. E beces lap f. é. 6-ik számban megjelt ama hír ellenében, hogy a zióvárajai áll. képzede növendékek közül is többen trachomatban szenvednek, a szőlő és egyéb éreltekkel meggyógyításra végett kötelezősüggnek tartom megjegyezni, hogy a képezési intézeti orvos által a növendékek lelkiismeretesen megvizsgáltatván, tapasztalott ugyan, hogy többen a téli hónapokban különben is szokásos kisebb foku szemgyulladásban szenvednek, azonban az illéto intézeti orvos véleménye szerint a baj a rltt hírvess specialistá alapján egyszerű köthártyalobanok (conjunctivitis trachomatosa), s nem pedig ama veszedelmes egyiptomi szembetegségnek mondható. Az illéto növendékek közül is eddig többen már kigyógyultak, masok pedig javulásnak örvendenek. Zióváraján 1887. február 10-én.

Arányi Antal, képezési igazgató.

Két érdekes előadás volt a selmezi gyógy- és természetudományi egyesület ülésén, jan. 20-ikén. Dr. Némethy Károly, gymnasiumi tanár, ismertette a földi gilyák, a piroza és a galandfreg boncz és élettani viszonyait, különös tekintettel szaporodási módjukra, káros és hasznos voltukra a természetben. Annyi tanulságot említtet ezen férekről, hogy előadásával lapunk más helyén bővebben kellet foglalkoznunk. Azután tartotta Hermann Emil akadémiai tanár előadást, melyben igen elmes módon kimutatta, hogy a Kepler, híres csillagász, által empirikus úton felállított három törvény az elemi mennyiségtan segítségével is levezethető. Néhány erömítanti tétel segítségével bebizonyította ugyanis: 1) hogy a bolygó csillagok a nap körül kerülkekaluk pályáiban haladnak, melyeknek egyik gyóntájában a nap létezik; 2) hogy a területek, melyeket a nap középpontjából húzott vezérsugar egyenlő időben megír, egyenlők; 3) hogy a keringési idők négyzeteti a bolygó csillagoknál egy viszonylatban egymashoz mint a naptól való középpontvonaluk harmadik hatványai. A szakértő közönség, mely ezen előadásokra szokatlan nagy számmal jelent meg és az akadémia egyik nagy termét egészen megtöltötte, élénk érdeklődéssel hallgatta végig mind a két előadást.

A zene-estély, melyet a selmezbányai polgári dal- és zene egyesület e hó 5-én rendezett, szépen sikerült. Ch. Lecoq Nyitányát a »Nap és hold«-hoz, a zenekar tetszéssel adta elő. Krüger La harpe ólienne-jének szép előadót: Krausz Luiza (zongorán) és Adél (hegedűn) kisasszonyok a közönség zajos tetszésnyilvánással tettekte ki. — Kedves jelenéség is volt a két nővér fellépése s nagyban emelte az érdeklődést a szép hegedűművésznő egyénisége. — A hosszantartó dőljenekere egy a programmban nem levő zenemű előadásával felett a testvérpár. Muszka Margit kisasszony nehéz feddara vallalkozott Rubinstein Fantaisie sur des méloides hongroisja előadásával. — Feladatát szépen oldotta meg s játékat a közönség színi nem akáro éljenése kizárta. — Majd engedve a kózikvátnak, ismét zongorához

ült s hasonló nagy hatással játszott el Wollembanht Valse de concert (op. 36). Gál Ferenc Vandorlata, Cziczka Sándor Potpourriját, Kapi Gyula »Czédalait, melyeket a dalára és a zenekar adott elő, nagy tetszéssel fogadta a közönség.

P. ágába a pénz! ott van az csak biztosítva! Ez a jelszava újabb azon igaztókna, kik középünk hiszékenységet már annyiszor kizsákmányolták. Hogy mennyire árthat e gonosz célnatú hir a hazai pénzüzetelenek, különösen takarékpénztárainknak, arról az győződhettek meg leginkább, ki a köznevelő úrnak. Az utóbbi napokban egymást érték a tudalozások olyan egyeknél, kikhez a nép bizalommal viseltetik. Az észlelt igazgatóhoz folytán Marschalkó Gyula törvényhatóság biz. tag indítványa érezte magát e kérdést Selmezbányaváros törvényhatósági közgyűlése elé vinni, interpellatío tárgyává tévén azt. Előnlök polgármester már tudomásul birt a szallongó hírről s ép az ő véleménye szerint hozta azt a közgyűlés elé a határozatot, hogy a népet a szoszérlés s falragaszok utján világitósak fel a hir alaplatanságáról. A gonosz célnatú hir Selmezbányára Bakabányáról importáltatott, ide pedig úgy látszik a felsőbb megyékből származott.

Álarczó bál rendez. f. hó 21-én a selmezbányai polgári dal- és zenekar a kereskedelmi útszágig egyetemben, melyre vonatkozó falragaszok már ki vannak függesztve. Hogy a rendezendő táncmulatságon a mult évben hasonló alkalommal előfordult tolongások kikerültesének, a karzati helyek számozva lesznek. Karzati jegyek 1 frjtával e hó 13-ától kezdve a Joerges-féle könyvkereskedésben, egyéb jegyek pedig 60 krjtával, a Steiner B. Tibély A.-féle üzletben és Walter testvérek czukrástáiban kaphatók, a mulatság estjén pedig a pénztárnál. A rendező bizottság a legsikerültebb úri és női alarozot egy-egy pályadíjjal tünteti ki, mely felett a táncmulatság elhősége által este alakítandó és pedig 10 urból és 10 hölygéből álló bizottság szavazó lapok által fog határozni. Egyenlő számú szavazatok esetén az elnök dönt. A pályadíjak legközelebb valamely alkalmas üzlethelyiségben közzésmérlésnek kitéve. Az alakulandó csoportoknak rendszeres bevezetésére Huber József tornatanító úr lett felkérve.

A selmezi zavarogások ügye a törvényhatóság mult heti közgyűlésén a tanácsi vélemény előadásával intéztetett el. A tanácsi vélemény kellé névnapra emelkedve, részrehajlatlanul bírálja a dolgot; s cíltéve a bünos rendőroket, megvédi a rendőri intézményt. De miszést a zavarogásban résztvettükül is nem az akadémiai ifjúságot kíméltet jelőli meg. E szépen kidolgozott kíméltet tanácsi véleménynek tulajdonítható, hogy e kényes ügy egyhangú elintéztét nyert, daczra ama számos felszólalásnak, melyek mindegyikéből az ügy iránti utleg érdeklődés volt kivétel.

Egy kítőnyelű zútkészmeszer, melyre olvasónk figyelmét felhívjuk, az egész világ azt állítja, hogy nem létezik oly szer, mely által a zútkészemek gyökerestül kirúthatók lennének. Ezen állítás csakugyan mindaddig jogosult volt, míg Meissner győztes adalt 1886. évi tavasz elején az oly rövid idő alatt nagy hirre kapott zútkészemtapaszt felnem találta, mely által a mint már is e előbbi lapokban e helyen említettük, csodálatra méltó eredmények értek el. — Halljuk különben két zútkészemen szenedvő ítéletét saját zavaiknak, kik a sikeren kételkedtek és kiknek a tapasztal azon megjegyzésű küldetett, hogy csak teljes siker esetén fizetendő, mi a megrendelésből is kiténik: I. L. e. v. e. l. e. z. o. l. a. p. Tisztelettel kérem a Meissner győztes-féle zútkészemtapaszt azonnal megküldeni s ha használni fog nem csak az ára fog megküldeni, hanem egy kelendősségre fog szert tenni. Német-Sztamora, 1886. december. 18-án.

Csiké Lajos s. k. körjegyző.

14 nap után Postautalvány 1 ft. 15 król. Miután a zútkészemtapaszt csakugyan kítőnyelűleg használt arról tisztelettel küldöm. N.-Sztamora 1887. január 4-én. Csiké Lajos s. k.

II. L. e. v. e. l. e. z. o. l. a. p. Sziveskedjék részemre egy m. k. a. k. e. s. zútkészem kiírásához elegendő tapaszt és használni utasítást küldeni. Siker esetén az árat utalványon kész leszek. Ökösöd, 1886. december 20-án.

György Imre, s. k.

11 nappal később. Postautalvány 1 ft. 30 król. A küldött tapz s várt sikert eredményezvén: annak értékét köszönettel írt utalványozom. György Imre s. k.

Ezen és számtalan elismerő okiratok eredetiben mindenki által a Meissner győztes-féle központi székűldési raktárban Pécsétt megtekinthetők, és kinyilatkoztat, hogy ha bárki képer lenne bebizonyítani, hogy a fent szorú-zsúrva lemiselőt elismerő okiratok, mint az épen a zútkészemrekelendő előfordulni szoktak, hamisak lennének, kikéretől szarmaznaknak a raktárnok rendelkezésére bocsátattnak volna, 1000 darab es. kir. arany fizetetik ki a Meissner győztes-féle központi székűldési raktár által. — Ily nyílt szavak hitelt érdemelnek. Ezen tapasz

kapható a győztesrekelendő és hírvess kereskedésében. Vidékre naponta székűldési postán a Meissner győztesrekelendő központi székűldési raktár által Pécsétt. Moor utca 25.

Levelezés.

Turóc-Szt Márton, 1887. feb. 7.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Bármily szép és dícséretes tevékenység is fejt ki a turóc-szt.-mártoni áll. polgári és közép kereskedelmi iskola tantestülete a társadalmi téren, mindazonáltal eme fáradozását illg koronázhatná a kívánt siker, ha munkájában a megyei előlék családok által nem támogatnának. Hogy a tantestület által most már három év óta rendezett népszerű felolvasó estélyek csakugyan »népszerűek« és váltak, ebben nagy része van azon néhány túróci családnek, melyek a tantestület dícséretes törekvéseit méltányolva — saját közreműködésükkel is mindenkor igyekeztek ez estélyek fényét emelni, népszerűségét és sikerét előmozdítani. Így — a mint a kezekben lévő több évi programmok bizonyítják — nem csak a tantestület, hanem a dalegyesület által is rendezett előadásokon rendszeren ott láttuk a Justh, Lehoczky, Beniczky családokat, melyeknek egyes tagjai a rendezőség élén álló Boldis Ignác igazgató kérelmének készségével, mint közreműködők szívesen vettek részt ez előadásokban. Helyesen tette a tantestület, hogy ily előlék elemeket igyekezett megnyerni; de helyesen tették eme nemes családok is, mert szives közreműködésikkel nagy mértékben járultak hozzá a magyar-társas élet élénkítéséhez Turócban.

Ezen néhány általános megjegyzés előrebocsátása után a T. Szerkesztő úr szíves engedelmével az V. népszerű felolvasó estélyről fogok szólni, mely e hó 6-án nagy számú és díszes közönség jelenlétében ment végbe. Nagy mértékben járult az érdeklődés fokozásához azon körülmény is, hogy a mai program nem kevesebb, mint öt új közreműködőt igért, kiket e cyclusban még nem volt szerencsénk hallani, sőt ezek között olyan hármak, kik — mint hallottuk — egyáltalán először léptek fel. Elmondhatjuk, hogy ez új közreműködők mind jelesen váltak be. Az estély — bár különös, nagyabszámú számokat nem tartalmazott — minden tekintetben sikerült; a közönség két-három számot meg is akart ismételtetni, mely kívánság azonban — valószínűleg a hosszabb műsor miatt — nem teljesített.

Az első számot egy határos és brilláns modorban (négy kézre) írt ábránd Bellini »Alvajáró« operájának dallamaiból képezte, melyet Justh Anna úrhölgy, Turóc megye főispánjának kedves leánya és Boldis Ignác adtak elő. Fáradsátlan rendezők szerepléséről már több ízben emlíktettük meg, ma inkább csak az újabb erőket bíráljuk meg. Justh Anna úrhölgy kellemes játéka jó benyomást tett a közönségre; a darabban előforduló nehéz változatokat szabatosan s a födállam kellő hangulgyozásával és kiemelésével játszotta el. Csinos játékat megérdemelt taps jutalmazta. — A második szám megismertett bennünket egy kedves és ügyes szavallóval, kit a rendezőségnek kár volt már előbb fel nem fedeznünk. Némethy Irén úrhölgy volt ez, elszávalva T o m p a Mihálynak »Az ibolya álmai« című költeményét. Végteleül jól esett e bájos viráregyben gyönyörködnünk; melynek minden szavából valódi költészet sugárzik ki, s mely egyszerűségével és naivsággal annyira szívroható. A szavalló alig választatható volna egyéniségének megfelelőbb költeményt, szavallata ellen a legeszközöbb kifogást sem támaszthatjuk. A rendezőség láthatta ma, hogy nem csak tragikus balladákkal, hanem ily egyszerű költeményekkel is nagy hatást lehet elérni. — Méltán sorakozott e számhoz S z i b e l t Mariska úrhölgy magán zongorajátéka. Székely Imrénének egyik magyar ábrándját (a VII-ét) adta elő nagy technikai ügyességgel, erővel és biztossággal. Székely régiebb ábrándjai közül ez a darab, mikor még a szavalló egyszerűbb eszközökkel igyekezett hatni, s megelégedett csak egy népdalnak feldolgozásával; utóbbi magyar ábrándjai már túlságosan telvők sok zongoravirtal. — Következett D a r n a y Péter kultúrorténeti tanulmánya »A táplálkozás hajdan és most« című alatt, melyet a szerző

Zölyomból. Wagner Mihály besztercebányai sárgarézműves, ki város jól ismert s hű polgára, a hazának buzgó fia volt, 13 gyermeke közül 3-at eltemette, 10-et nagy koriek (egy már mint felszentelt pap meghalt) felnevelt, magyár szellemet oltva beléjük, janár hó másik felében 70 éven felül korban meghalt. Kossuth L. nagy hazánkfiának, kit személyesen ismert, alig volt hibébb embere Besztercebányán, mint ő.

A besztercebányai jogász bál rendezése ez úton forró köszönetét nyilvánítja mind azoknak, kik fellépéseikkel a Felvidéki magyar köznevelési egyesület zölyomgyei választmányára pénztárt a f. évi február 1-én tartott jogászbál alkalmával gyarapították. A jótékony adományok, melyeket a rendezés ezenel nyilvánosan nyújtottak, a következők: Dr. Hupker 2 ft, Hulek 1 ft, Kreutz 1 ft, Heinrich E. 8 ft, Moczokovszky J. 3 ft, Berlicza F. 3 ft, Tilles F. 1 ft, Hulley D. 3 ft, Halassy G. 3 ft, Raitsis L. 1 ft, Wagner M. 2 ft, Szics István 1 ft, Báro Nyári Blandó 30 ft, Heindl K. ft, tanácsos 3 ft, Kiskéri Póth L. 3 ft, Jurányi A. 1 ft, Hulley S. 3 ft, Jeszenszky S. 8 ft, Kohn B. 3 ft, Majovszky Vilmos 6 ft, Temlin Z. 2 ft, Girtler A. 1 ft, Dr. Tilles B. 3 ft, Kontrativics János 1 ft, Drexler Frigyes 4 ft, Koszta J. F. 1 ft, Kreucz J. 1 ft, Markovics J. 1 ft, Szieber E. 1 ft, Spitz H. 3 ft, Tandlich Manó 1 ft, Leindörffer S. 3 ft, Stadler T. kir. tanácsos 1 ft, Scholz R. 6 ft, Dr. Krieser J. 1 ft, Dobrovics L. 4 ft, Csipkay K. 1 ft, Suhajda F. 3 ft, Dr. Kolozsny E. 3 ft, összesen 128 ft. Azaz Egyzshuzsonnyolev forint. — Ezen fellépéseink a Felvidéki köznevelési egyesület zölyomgyei választmányára pénztárába beszovaltak lettek. Besztercebányán 1887. évi feb. hó 2-án.

A rendező bizottság.

[J—ch] Február 3-án Kíssé játalomjátéka először került itt színe. A színtársulat 21 szereplővel felvonással, dráma a Nio Burgeois és Derneroytól. A nagyhatalú dráma meglehetősen kevés számú közönséget vonzott, pedig a jutalmazandó ugyanelek megérdemelné a pártolást, kivált ilyen alkalmakkal. Dacára ennek Kíssé a lehető legjobbba nyújtott abból, a mit művészet egyáltalán nyújthat képes. A szerelen, az utulat s megvetés hatalmas szenvedélyei ritkán eszteltek oly erővel s hűségrel, mint azt Kíssé Hortensia szerepében tette. Jót mondhatunk Hevassy s Kis alakításáról is, kiknek játéka sok helyen elarulta a szorgalmat s a pótholhatatlan tehetséget.

Február 6-án a Furcsa habörü című operettnök kellett volna színe kerülni, azonban Lorándy hirtelen berekedés folytán a darabot le kellett venni a műsorral, s azt mással pótolni. Színe kerülni volna Tündérlak Magyarhónban; azért mondjuk volna, mert megtörtént az az eset, hogy a néhány főnyi közönség haza kellett küldeni, miután a napi kiadások egy nyolczada sem folyt be. Igazán rosszul esik ily dolgot constatálni, de kénytelenek vagyunk vele, látva azt, hogy ily törekvő társulat, mint a jelenlegi, nem tall kell pártolásra. Kíssé helyre pótolta a február 5-ikekhez Vachot Imre népszínműt a Huszarsíny, mely febr. 6-adtott. Ez este egy kis szerepcere is volt, melyet valószínűleg Lorándy rekedsége okozott; szerepelt (André) Polgár sok egészépp s humorral adta. Virág Marci szerepét, a jelzett Kiss helyett Virágó játszta. Borsos s Reiner Antonia (Borsos) játékat s ennek a közönség tetszéssel fogadta s az utóbbiakat ismételtette is.

Február 8-án. Bogóy lonka jutalomjátéka Richelieu herczeg Bajárt és Dumanórt 3 felvonással vígjátéka. A közönség saáj számmal töltötte be a színházat, s zajos övatioval fogadta kedvenceit, kinek az erkélyről virágokot is dobáltak. Bogóy lonka pályáját ni nálunk kezdte ezöltt két évvel, s ezen idő alatt annyit haladt, hogy hasonló szorgalom s tanulmány mellett nekik ilyen szép jövőt lehet jósolni. A jelenlegi jmdnyéke látható örömmel s jókedvvel játszó, mit nemcsak a jutalmazott iránti sympathianak, de a szép számú közönségnek is kell tulajdonítani; mert hiába, jobb ám a közönségnek, mint az üres padoknak játszani.

Az utolsó vasárnapiszinélap egyik újdóságát e helyen is reprodukáljuk, adva azt szórul szóra, azon megjegyzéssel, hogy ily esték, Besztercebányán már más alkalommal is rendezteték, s rendszeren jól sikerültek. Nem csekély érdekességét fog e farsangi tréfának a megleelő lap is kölesönözi, mely tréfás tartalmával hivatva lesz a hangulatot emelni. A színlap előleges hirdetése így hangzik: „Nagy álarozs bál álarozs metenekkel, tableaukkal, coupletakkal, férfi négyes hangokra írt, quartettekkel felliszerve fog rendeztetni a színházi igazgatóság által, február 21-én az az farsang utolsó napjának hetféjén. A nagy plakátok részletesen fogják ismertetni az érdekes este műsárát. Egyelőre annyit mondhatunk, hogy Farsangi Fánkócime alatt, pontban éjfékkor fog megjelenni „Merours” az 0 level hórdózáival, s a helyi

érdeku humoros farsangi pikantériákat tartalmazó „Élez lap” minden egyes számát a felvidéki köznevelési egyesület javára elárusítandják; tehát egyttal jótékony ezáltal lesz összekötvé, a sokat ígéro mulatság; rendezésére fog állani a t. közönségnek egy áltözó kabin, a hol azonnal álarozst és maszk öltönyöket eszerhelt pillanatnyi vagy örökig tartó szórakozásra, szóval az igazgatóság, rendezőivel mindent elkövet, hogy a közönségnek rendkívüli mulatságos farsang utólját szerezen. Nem csekély érdeme van ebben, a t. takarékpénztári igazgatóságunk anynyiban, hogy egyrészt tekintve azt miszerint egy magyar szántársulat törekszik súlyos napján magán segíteni, másrészt ugyan ezen társulat, a felvidékek a felvidéki köznevelési egyesület javára feloldozza törekvését, mondhatni, jó indulatlag gondolkozik az ügy iránt, és nem törekszik megnehezíteni a szántársulat buzgalmát. Köszönet érte.

Iskolai ünnepekről. A besztercebányai m. k. allami felsőbb leányiskola, hó 6-án nagy. Trefort Agoston vallás-és közoktatásügyi miniszter úr születése napjának hetvenedik évfordulóján iskolai ünneppel rendezett. Az ünneppélyen dr. Gerevich Emil igazgató a növendékek korához alkalmazott, szép és vonzó előadásban ismertetve az ünnepelemek érdemét, közoktatásügyünk jeles bajnokának tettűs életét. Az igazgató beszédét megelőzőleg és utána is énekeltek a növendékek és szavalatok is voltak. E tanévben nevezett iskolánál — a mint halljuk — már három ízben rendeztek a most megtartottához hasonló ünneppélyt. Ezt csak helyeselnünk kell, mert nagyjaink életének ismertetése tagadhatatlan nagy befolyással van az ifjúság munkálkodásának és hazaszeretetének fokozására.

KÜLÖNFÉLEK.

Pálva Lajos n.ug. városi árnyagym és hó 5-én 7 éves korában Selmezbányán elhunyt. A boldogultnak temetésén nagy számú közönség jelent meg a csikgörgő hideg dacára. Béke legbizán hamvai fölött!

Helyreigazítás. E becses lap f. é. 6-ik számban megjelent ama hír ellenében, hogy a zivóváraljai áll. tiszépcze növendékei közül is többen trachomatban szenvedtek, s zülék és egyéb érdekeltek meggyötörtsé válé, gett kötelésszeggemnek tartom megjegyezni, hogy a képezési intézeti orvos által a növendékek lelkiismeretesen megvizsgáltatva, tapasztalatot ugyan, hogy többen a tél hónapokban különben is szokásos kisebb foku szemgyulladásban szenvednek, azonban az illető intézeti orvos szavalevényére szerint a baj A rltt hiroves specialista alapján egyszerű kötharalyaobnak (conjunctivitis trachomatosa), s nem pedig ama veszedelmes egyiptomi szembetegségnek mondható. Az illető növendékek közül is eddig többen már kigyógyultak, mások pedig javulásnak örvendének. Zivóváralján 1887. február 10-én.

Arányi Antal, képezési igazgató.

Két érdekes előadás volt a selmezi gyogy-és természetudományi egyesület ülésén, jan. 29-ikén. Dr. Némethy Károly, gymnasiumi tanár, ismertetve a földi világ, a próza és a galandfregy boncz és diletanti viszonyait, különös tekintettel szaporodási módjukra, káros és hasznos voltokra a természetben. Anyai tanulságot említtet ezen férékéről, hogy előadásával lapunk más helyén bővebben kellet foglalkozni. Azután tartotta Hermann Emil akadémiai tanár előadást, melyben igen elmés módon kimutatta, hogy a Kepler, hires csillagász, által empirikus úton felállított három törvény az elemi mennyiségűtan segítségével is levezethető. Néhány örömitáni tétel segítségével bebizonyította ugyanis: 1) hogy a bolygó csillagok a nap körül kerületkalaku pályákon haladnak, melyeknek egyik gyóntájában a nap létezik; 2) hogy a területek, melyeket a nap középpontjából húzott vezérsugar egyenlő időben megir, egyenlők; 3) hogy a keringési idők négyzeteti a bolygó csillagoknál úgy viszonylanak egymáshoz mint a naptól való középponttalvolság harmadik hatványai. A szakértő közönség, mely ezen előadásokra szokhatlan nagy számmal jelent meg és az akadémián egyik nagy termét egészen megtöltötte, élénk érdeklődéssel hallgatta végig mind a két előadást.

A zene-estély, melyet a selmezbányai polgári dal-és zene egyesület és hó 5-én rendezett, szépen sikerült. Ch. Lecocq Nyitányát a »Nap és hold«-hoz, a zenekar tetszéssel adta elő. Krüger La harpe éolienne-jének szép előadót: Krausz Luiza (zongorán) és Adél (hegedűn) kisasszonyok a közönség zetszősenyilvánítással tündette ki. — Kedves jelenség is volt a két nővér fellépése s nagyban emelte az érdeklődést a zenehangtűdüművésznöz egyénisége. — A hszantartó zenelekkere egy a programmban nem levő zenemű előadásával felelt a testvérpar. Muszka Margit kisasszony nehéz feladatra vállalkozott Rubinstein Fantaisie sur des mélodies hongroisjára előadásával. — Feladattól szöndt oldotta meg s játéka a közönség színi nem akará djenése kísérté. — Majd engedve a kózikvátának, ismét zongorához

ült s hasonló nagy hatással játszóta a G. Wollenhannt Valse de concertjét (op. 36). Gál Ferenc Vandoraldt, Czizka Sándor Potpourriját, Kapi Gyula »Nádjalant, melyeket a dalárda és a zenekar adott elő, nagy tetszéssel fogadta a közönség.

Prágába a pénzzel! ott van az csak biztosítva! Ez a jelszava utjabban azon igaztókna, kik középünk hiszékenységét már annyiszor kizsákmányolták. Hogy mennyire árthat a gonosz ezélatú hír a hazai pénzüzeteknek, különösen takarékpénztárainknak, arról az igazságtétik meg leginkább, ki a középelt ömtekké. Az utóbbi napokban egymást érték a tudokzások olyan egyéneknél, kikhez a nép bizalmánal viseltetik. Az észlelt igaztottság folytán Marschalkó Gyula törvényhatósági biz. tag inditavára érezte magát a kérdést Selmezbányaváros törvényhatósági közzölése el vinni, interpellatio tárgyává tévén azt. Előlkő polgármester már tudomással bírt a szallongó hírről s ép az ő véleménye szerint hozta azt a közzölés az a határozatot, hogy a népet a szöszöklés s falragaszok utján világitásuk fel a hír alaplatnáságáról. A gonosz ezélatú hír Selmezbányán Bakabányáról importáltatott, ide pedig úgy látszik a felsőbb megyékből származott.

Álarozs bál rendezt f. hó 21-én a selmezbányai polgári dal-és zenekar a kereskedelmi ifjúsággal egyetemben, melyre vonatkozó falragaszok már ki vannak fűszegve. Hogy a rendezendő táncmulatságon a mult évben hasonló alkalommal előfordult tolongások kikerültsének, a karzati helyek számozva lesznék. Karzati jegyek 1 frjtával és hó 13-ától kezdve a Joerges-féle könyvkereskedésben, egyéb jegyek pedig Gókrájval, a Steiner B. Tibely A-féle üzletben és Walter testvérek üzletészetében kaphatók, a mulatság estéjén pedig a pénztárnál. A rendező bizottság a legsikerlelőbb úri és női álarozst egy-egy pályadíjjal tündeti ki, mely felett a táncmulatság elútsége által este alakítandó és pedig to urból és 10 helyből álló bizottság szavazó lapok által fog határozni. Egyenlő számú szavazatok esetén az előnk dönt. A pályadíjak legközelebb valamely alkalmas üzemhelyiségben közzévallesznék kitvéve. Az alakulandó csoportoknak rendszeres bevezetésére Huber József tornatanító úr lett felkérve.

A selmezi zavaragások ügye a törvényhatóság mult heti közzölésében a tanási véleány elfogadásával intéztetett el. A tanási véleányt kellő nívearra emelkedve, részrehajlatlanul bitálja a dolgot; s elítélve a büns rendőrtök, megvédi a rendőri intézményt. De másrészt a zavaragásban résztvetkűli is nem az akadémiai ifjúságot mint ilyet jelöli meg. E szépen kidolgozott kimerítő tanási véleánytől tulajdonítható, hogy e kényes ügy egyhangú elintéztét nyert, dacára ama számos felszólalásnak, melyek mindgyekéből az ügy iránti utezeg érdeklődés volt kivéhető.

Egy kitűnő tyúkszemzer. melyre olvasók figyelmét felhívjuk. Az egész világ azt állítja, hogy nem létezik oly szer, mely által a tyúkszemek gyökerestül kiirthatók lennének. Ezen állítás csakugyan mindaddig jogosult volt, míg Meissner gyogyserész mult 1886. évi tavasz előd az oly rövid idő alatt nagy hirre kapott tyúkszemtapaszt felnem találta, mely által a mint már is előbbi lapokban e helyen említettük, csodálatra méltó eredmények érnek el. — Halljuk különben két tyúkszemben szenvedő tétélet saját szávaikkal, kik a sikeren kétkeltek és kiknek a tapasz azon megjegyzéssel küldetett, hogy csak teljes siker esetén fizetendő, mi a megrendelésből is kitűnik: I. L. e. v. e. z. o. l. a. p. Tisztelettel kérem a Meissner gyogyserész-féle tyúkszemtapaszt azonnal megküldeni s ha használni fog nem csak az ára fog megüldetni, hanem nagy kelendősségre fog szert tenni. Német-Sztamora, 1886. deczemb. 18-án.

Csik Lajos s. k. körjegyző.

14 nap után Postaltaványi 1 fr. 15 król. Miután a tyúkszemtapasz csakugyan kitűnőleg használható írt színtellett külödn. N. Sztamora 1887. január 4-én. Csik Lajos s. k.

I. L. e. v. e. z. o. l. a. p. Sziveskedjék részemre egy m. a. k. e. s. tyúkszem kiirtásához elegendő tapaszt és használati utasítást küldeni. Siker esetén az árat utalványozni kérek. Öcsöd, 1886. deczemb. 20-án.

Györy Imre, s. k.

11 napnál később. Postaltaványi 1 fr. 50 król. A küldött tapasz a várt sikert eredményezvén: annak értékét köszönettel írt utalványozom. Györy Imre s. k.

Ezen és számtalan elismeréi okiratok eredetiben mindenki által a Meissner gyogyserész-féle központi széküldési raktárban Pécssett megtekinthetők, és kinyilatkoztatják, hogy ha bárki képes lenne behoztatítani, hogy a fent szöri-szóra lementölt elismertési okiratok, mint az épen a tyúkszemzerrel előfordulni szokott, hamisak lennének, rokonoktól származnának vagy ismerősök és barátoktól szíveskégből a raktárnok rendelkezésére bocsátatnák volna, 1000 darab es. kir. arany fizetetik ki a Meissner gyogyserész-féle központi széküldési raktár által. — Ily nyílt szavak hitelt érdemelnék. Ezen tapasz

kapható a gyogyserészknél és hirmeves kereskedésben. Vidékre naponta széküldés postán a Meissner gyogyserész-féle központi széküldési raktár által Pécssett. Moor utca 25.

Levelezés.

Turóc-Szt. Márton, 1887. feb. 7.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Bármily szép és dícséretes tevékenység is fejt ki a turóc-szt.-mártoni áll. polgári és közép kereskedelmi iskola tantestülete a társadalmi téren, mindazonáltal eme faradozását alig koronázhatná a kívánt siker, ha munkájában a megyei előlék családok által nem támogatnának. Hogy a tantestület által most már három év óta rendezett népszerű felolvasó estélyek csakugyan »népszerűtűek« és váltak, ebben nagy része van azon néhány turóczi családnak, melyek a tantestület dícséretes törekvéseit méltányolván — saját közreműködésükkel is mindenkori igyekezték ez estélyek fényét emelni, népszerűségét és sikerét előmozdítani. Így — a mint a kezekiben lévő több évi programok bizonyítják — nem csak a tantestület, hanem a dalegyesület által is rendezett előadásokon rendszeren ott láttuk a Justh, Lehoczky, Beniczky családokat, melyeknek egyes tagjai a rendezésben élén álló Boldis Ignacz igazgató kérelmének készséggel engedelmezt, mint közreműködők szívesen vettek részt ez előadásokban. Helyesen tette a tantestület, hogy ily előlék elemeket igyekezett megnyerni; de helyesen tették eme nem családok is, mert szives közreműködésikkel nagy mértékben járultak hozzá a magyar-társas élet élénkítéséhez Turóczban.

Ezen néhány általános megjegyzés előrebocsátása után a t. Szerkesztő úr szives engedelmevel az V. népszerű felolvasó estélyről fogok szólni, mely és hó 6-án nagy számú és díszes közönség jelenlétében ment végbe. Nagy mértékben járult az érdeklődés fokozásához azon körülmény is, hogy a mai program nem kevesebb, mint öt új közreműködőt ígért, kiket e cycluban még nem volt szerencsénk hallani, szű ezek között olyan három, kik — mint hallottuk — egyáltalán először léptek fel. Elmondhatjuk, hogy ez új közreműködők mind jelesen váltak be. Az estély — bár különös nagyzsámba számokat nem tartalmazott — minden tekintetben sikerült; a közönség két-három számot meg is akart ismételtetni, mely kívánság azonban — valószínűleg a hosszabb műsor miatt — nem teljesített.

Az első szám egy hatásos és brilláns modorban (négy kézre) írt ábránd Bellini »Alvajáró« operájának dallamaiból képezte, melyet Justh Anna úrhölgy, Turóc megye főispánjának kedves leánya és Boldis Ignacz adtak elő. Faradhatlan rendezőnk szerepléséről már több ízben emlékeztem meg, ma inkább csak az újabb erőket bíraljuk meg. Justh Anna úrhölgy kellemes játéka jó benyomást tett a közönségre; a darabban előforduló nehéz változatokat szabatosan s a födállam kellő hangulayozásával és kiemelésével játszotta el. Csinos játékat megérdemelt tapasztalata. — A második szám megismertett bennünket egy kedves és ügyes szavallal, kit a rendezésnek kar volt már előbb fel nem fedeznie. Németh Irén úrhölgy volt ez, elszávalva Tompa Mihálynak »Az ibolya álmai« című költeményét. Végtelenül jól esett e bájos viráregyben gyönyörködnünk; melynek minden szavából valódi költészet sugárzik ki, s mely egyszerűségével és naivsággal annyira szívrható. A szavalló első választásot volna egyéniségének megfelelőbb költeményt, szavallata ellen a legeskezőbb kifogást sem támaszthatjuk. A rendezésnek láthatta ma, hogy nem csak tragikus balladák, hanem ily egyszerű költeményekkel is nagy hatást lehet elérni. — Méltán sorakozott e számhoz Szibell Mariska úrhölgy magán zongorajátéka. Székely Imrénének egyik magyar ábrándját (a VII-et) adta elő nagy technikai ügyességgel, erővel és biztossággal. Székely regébb ábrándjai közül való e a darab, mikor még a szerző egyszerűbb eszközökkel igyekezett hatni, s megelégedett csak egy népdalkal feldolgozásával; utóbbi magyar ábrándjai már túlságosan telvők sok czikornyával. — Következett Darina y Péter kultúr történeti tanulmánya »A táplálkozás hajdan és most« cím alatt, melyet a szerző

rekedtsége miatt Révész Lajos olvasott fel. E sikerült felolvasásban érdekesen foglalkozik a táplálkozás módjával úgy a vad — mint a kultúrnépeknél; úgy az ó — mint a középkorban. Érdeklődéssel hallgattuk végig értekezését, szerették volna, ha egyes dolgokra tüzetesebben is terjeszkedik ki; de úgy látszik — nem akarta túllépni a szokásos fél órányi időt. — Nagy hatást és szépvihart idézett elő K a c z i n a Pal hegedűjátéka. Hegedűjátékot ez egész cycilus alatt most először volt alkalmunk hallani. Kaczinia ur valóban mesterleg kezeli a vonót, s noha a mai darab bravúrú productióra kevésbé volt alkalmas: érzésetlen és tiszta játékával bebizonyította, hogy ura a nehéz hangszernek. Doppler Ferencnek magyar operájából, a rég feledésbe ment „Ilkából” játszott részleteket. Kegyelettel hallgattuk végig ezen — egy szerves egészszé összefűzött szép részleteket, emlékeztünkbe juttatták azon szép idöket, mikor még eredeti, magyar stílusu operák termettek; visszaemlékezünk a „Szép Ilonka”, „Sarolta”, „Kúnok”, „Hunyadi László” és „Bánk-bán” operák idejére. Ez idők elmultak, a nevezett művek közül csak „Hunyadi László” és „Bánk-bán” tartja magát, — s az utjabban nagy ritkán fel-fel-tünő (magyar szerzők által írt) operákban hiába keresszük nem csak a magyar zenei stílust, hanem a magyar tárgyat is. — Befejtje az estélyt J e s z e n s z k y Teofil magánéneke. Jeszenszky szintén régi jó ismerősünk; oly meleg érzéssel még talán alig énekel, mint ma; bámulnunk kellett kitünő pianissimóit, kivált az első énekekben. A nem rég a budapesti operaházban előadott „Sákingeni trombitásból” (Nessleről) énekelte a híres búcsudalt, mely eredetileg bariton számára van írva, s melyet tehát tenoristának kedvéért egy quartal magasabbra, tehát es-ből as-ba kellett a rendezőnek transponálnia. Az ilyen miveleteknek — öszintén szólva nem vagyok barátja; a mi mélyebb hang számára van írva, énekelje azt mélyebb hang; a transporálás által mindig többé-kevésbé veszt a darab. Ezen kívül még két úgysen választott magyar népdalt hallatlunk, s ezek sem téveszthették el szokásos hatáskat.

— A rövid ismertetésből láthatjuk t. olvasóink, hogy a rendezőség mindent megtesz az esték érdekességének elmesére; bebizonyította ezt különösen ma a változatos program összehállítása, valamint az új közreműködők megnyerése által. Az estély végén a főrendező kijelentette, hogy mához négy hétre, vagyis márczius 6-án tartatik az

utolsó estély, még pedig a hat estély költségei fedezésére való tekintetből személyenként 50 kr. belépti díj mellett. Az eddigi esték díjtalanok voltak.

Selmecz-Bélabánya szab. kir. bányaváros polgármesterétől.

Hirdetmény.

Selmecz-Bélabánya s környékén azon hír terjedt el a napokban, mintha a selmeci pénzügyteléknél elhelyezve lévő tüdök részlegzetek volna, illetve hogy a betét összegének csak 25 százalékát fogják kifizeteni és hogy csakis Prágában helyezhetők el biztosan a tüdök.

Mint hogy ez állir sokánál hitellel talál, s nagyon alkalmas arra, hogy népnépek pénzügyteléknél különösen takarékpénztáraink iránti bizalmát megingassa s maguknak az intézeteknek ártalmat okozzon, ezen városok t. é. február 8-án tartott rendes havi közgyűlésének 20 számú határozatából óva intem városunk közönségét, hogy e közsa hírek hitelt ne adjon s annak terjesztését egyes lelketlen üzérkedők rossz akaratának elajándítsa, sít ez állir terjesztőinek név hivatalomai bejelenteni polgári kötelességüknek tartsa.

Selmecz-Bán 1887 évi febr. hó 19. **Öcsosky Vilmos** polgármester.

Turócmezgye Mossóc-zúnió járás főszolgabírája.

283 szám 1887

Pályázati hirdetmény.

Turóc mezgye területén betöltendő zúniórájái és mossóze körörsói — a hivatalos utasásokhoz szükséget fuvarok ingyenes kiszolgáltatása mellett, 4—400 frt. fizetéssel javadalmasított — állomásokra, — melyekkel az orvosrendi teendőkön felül a szegény betegek ingyenes gyógykezelésének és a halott-kéméniesnek is kötelezettsége össze van kötve, különben pedig minden egyes, akár nappali, akár pedig éjjeli látogatás után 50 kr. felszámításiának jogosultsága jár, — ezenem pályázat nyitvatáron: a pályázni kívánók felhivatnak, miszerint szabályszerű bélyeggel ellátott sajtakézzel írt, körköt tanúsító anyakönyvi és egyéb oklevelekkel és bizonyítványokkal ellátott folyamodványaikat alóírt főszolgabíróval 1887 évi **Márczius hó 15-ikig** terjeszték elő.

Megjegyeztetik egyttal, miszerint a zúniórájaj kororvosnak felátása van arra, hogy az ottani m. kir. áltami tanítóképző részéről 200 frt-nyi tszolgatdíjjal fog részülni. Az egyes pályázók a kitűzendő határrauprói külön fogának értesítetnek.

Stubnyafüldön 1887. évi febr. hó 1-én. **Zorkóczy Tivadar** főszolgabíró.

Hirdetés.

A selmecz-bányai m. k. bányász és erdész akademiái ifjúsági kör helyiségében a kavémérés 1887. évi április 1-től egymsútan következő öt évre ajánlattal alapján bérebe adandó. Miért is fölkeretnek mindazon kévsók (helyi vagy vidéki) kik erre pályázni szándékoznak: hogy ajánlatukat — az ifjúsági körben, — esetleg alant írtal megtekinthető kívánalmi pontozatok értelmében bezárolag folyó é. febr. 10-á rá hó végéig az akademiái ifjúságkör elnökségéhez irásban nyujsák be, illetve tegyék meg.

Bővebb felvilágosítást ugyanígy nyerhetni.

Kelt Selmecz-bányán 1887. febr. 4-én. **Schreiber Ferencz** akad. ifj. köri elnök.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóakaróinknak s ismerősöknek, kik boldogult Pállya Lajos selmeczvárosi ügy. közgyámak, felejtetheten családunknak ellúnyta alkalmával részvételket kifejeznie kegyeskedtek, e helyen is a leforább köszönetét fejezi ki

a gyászoló család.

Solid és olcsó karácsonyi és ujévi ajándék. Majdnem ajándékozva.

Míg a készlet tart, bárki is 9 frtért egy pompás ezüst-utántazt evőkészletet kaphat, mely mindig és örökké felér marad és egy legfinomabb damaszt-asztalgarnitúrát: 6 evőkést kitűnő aczélpengével, 12 (6 kanál és 6 villa), 24 (12 kávé-és 12 Mocca-kávé), 1 damaszt asztalterítő, 12 hozzávaló asztalkendőt, összesen 55 drbot, — Ezen 55 drb. melynek ára azelőtt 30 frt volt, most 9 frtért kapható. — Nem teszés esetén a pénz visszaküldetik; így minden megrendelés kozokzázat n lküli. — Tiszító por esomagnaként 15 kr.

Készpénzfizetés vagy utánvét mellett a megrendelések n kereskedelmi törvényszéknel bejegyzett

Universal-Versand-Bureau-hoz Bécsben ezimzandók, Ottakring, Seilergasse 26.

Filiale: Wien I. Rothenurmstrasse 5. 9-10

A legjobb kávépótlék
Manila-Velím
vörös dobozokban jeggyel.

Velími világkávé
faládecskákban földtekével.

Fügekávé
csukorsíveg alakban és a legfinomabb csokoládok nevü

Chocolat Velím
a velími részvénytársulat gyáraiból
Prágában.

Kaphatók minden fűszerkereskedésekben.

Az igen tisztelt közönség becses tudomására bátor kodom hozni, hogy Selmecz-bányán 30/III. számú házban a főt templom átellenében, hatóságilag engedélyezett

KÖZVETITŐ INTÉZETET

nyitottam. — Rendelkezésre áll mindenkor szakácsné, szobaleány, konyhaleány, dajka, kocsis, inas és házi szolga. Bárminemű lakást vagy üzemeltetést kívánalomhoz képest, szerzek teljes megegyezésre.

Pontos, gyors és lelkiismeretes kiszolgálásért hatóságilag megszabott árak mellett jótállók.

Selmecz-bányán, 1887. február 1-én.

Gyurkovics Andras.

A készvény és csúsz ellen ajánlott számos háziszerek között meg n csak a valódi Horgony-Pain-Expeller a legatasosabb és legjobb. Ez nem titkos-szer, hanem egy teljesen megbízható, orvosilag kipróbált készítmény, mely mindenbetegnek teljes megyűvással ajánlható. Hogy a Pain-Expeller teljes bizalmat érdemel, legjobban hitünk abból, hogy sok beteg, a ki nagy garra feloldást más gyógyszerket próbált meg, megint csak a

rég jónak bizonyult Pain-Expellerhez

tert vissza. Epon az összehasonlítás által győződik meg arról, hogy egy a csúsz fajdalmak, tageskgatások stb., mint a fő-, fog- és hátfájalmak, oldályalások stb. a Pain-Expellerrel eszközölt beoldásokkal által leggyorsabban szűnethetők meg. A 40 kros, 70 kros és 120 olso ár a szegényebbeknek is hozzáférhetővé teszi, míg másrészt a szamos siker a felü közszedik, hogy a pénz nincs kidobva. A káros utána reaktál azonban óvakodni kell, s csak a „horgony-jellel ellátott Pain-Expeller” fogadjuk el mint valódit. Kozpont-raktár: **Gyógyszertár az arany országnhoz Prágában, Niklasplatz 7. Kapható a legtöbb gyógyszerárban.**

Selmecz-bányán Sztankay F. 270218. (Prágában Forakár Budapest, Török J. gyógyszerárban)

SZABADALMAKAT

uj találmányokra készülőzől és védjegyeket lajstromoztat minden államiban

Benedek Lajos és társai
szabadalmi irodája

Budapesten, muzeumkörút 10. sz.

A nm. m. kir. keresk. miniszterium 24324—886. számú körrendeletével ezen iroda a földaladók figyelmébe és bizalmába ajánlott.

COKS! COKS! COKS! COKS! COKS! COKS!

A selmeci légszuszgyár igazgatósága mint legolcsóbb, legtisztább és legjobb fűtőanyagot szobakályhák és takaréktűzhelyek részére ajánlja. Még pedig 100 kilo **1 frt 60 kr.** tehát 20 kralolcsóbban, mint eddig. — Ajánl. egyszersmind kátrányt kiesiben 6 kr.ét kőjót, nagyban megegyezés szerént.

A selmeci légszuszgyár igazgatósága

Mraz W.

Empfiehlt die unterzeichnete Verwaltung der Schemnitzer Gasanstalt als beste, reinste und billigste Heizung wie für Zimmer, Öfen, so auch Kuchensparherde und zwar 100 Kilo zu **1 fl. 60 kr.** um 20 kr. billiger als wie bisher. Empfiehlt auch Stein-kohlenheiter im kleinen pr. Klgr. 6 kr. en Gros nach Übereinkunft.

Verwaltung der Schemnitzer Gasanstalt

W. Mraz.

Parfumerie de la Société Hygiénique Cottan à Paris

55 Rue de Rivoli

a „Vinaigre de toilette”,

folyadék összetételét amely idegbajok ellen fölötte hatásos — különösen fűrdővizbe öntve a tagokat és izmokat elevenné teszi és megerősíti.

az „Eau de Menthe” szert, amely hathatos frissítő reggel és este. Három csepp egy pohár vízben elég.

az „Eau Athenienne” hajmosóvizet, mely a hajgyökök megerősítöl szolgál és végre a „Creme de savon d'olive” a la rose kenőcsöt a pattanások ellen, mely a közlegző balok előtt sok helyeken jó szolgálatot tehet, ajánljuk. A fenti czikkek, diszes csomagolásuknál fogva ajándéokra is alkalmasak.

Magyarországi képviselő: **SEILE LAJOS**, Budapest, királyuteza 23.